



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 120/09-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. mája 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Jána Lubyho a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti K. Š., D., zastúpenej advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

## **r o z h o d o l :**

1. Základné právo K. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998 konal bez zbytočných prietáhov.

3. K. Š. priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € [slovom tritisíc eur (90 378 Sk)], ktoré jej je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť K. Š. trovy konania v sume 434,61 € [slovom štyristotridsaťštyri eur a šesťdesiatjeden centov (13 093,06 Sk)] na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. C., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2009 doručená sťažnosť K. Š., D. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. C., T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 17. novembra 1998 proti žalovanému P., š. p., B. (ďalej len „žalovaný I“), okresnému súdu žalobu o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predkoch žalobkyne. Vec je okresným súdom vedená pod sp. zn. 12 C 232/1998.

Sťažovateľka uvádza, že v jej právnej veci okresný súd vykonal tieto úkony:

- „- prvé pojednávanie dňa 27. 4. 1999,*
- v dňoch 4. 4. 2000 a 7. 9. 2000 uskutočnil súd vo veci ďalšie pojednávania,*
- 22. 9. 2000 sa konalo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd návrh zamietol,*

- odvolaním zo dňa 4. 12. 2000 som uvedený rozsudok napadla odvolaním,
- dňa 20. 11. 2001 uskutočnil Krajský súd Trnava pojednávanie,
- 23. 11. 2001 Krajský súd Trnava napadnutý rozsudok súdu I. stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 18. 6. 2002 okresný súd vo veci uskutočnil ďalšie pojednávanie,
- uznesením zo dňa 5. 2. 2003 súd pribral do konania ďalších navrhovateľov v 2. až 18. rade,
- dňa 20. 10. 2004 a 2. 9. 2005 sa vo veci uskutočnili ďalšie pojednávania,
- dňa 5. 5. 2006 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- dňa 23. 5. 2006 sme podali návrh na pripustenie ďalšieho účastníka do konania na strane odporcu,
- uznesením zo dňa 7. 11. 2006 súd pripustil do konania odporcu v 2. rade,
- dňa 2. 10. 2007 súd vydal uznesenie o prerušení konania,
- 22. 10. 2007 sme predmetné uznesenie napadli odvolaním,
- dňa 29. 11. 2007 sme podali návrh na zmenu účastníka konania a zmenu žalobného návrhu,
- dňa 30. 1. 2009 Krajský súd Trnava napadnuté uznesenie v časti voči odporcovi v 2. rade zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie.

*Predmetné konanie teda od jeho začatia - novembra 1998 (t. j. po dobu viac ako desať rokov) stále nie je právoplatne skončené, pričom v poslednej dobe súd vo veci vôbec nekonal s ohľadom na jeho rozhodnutie o prerušení konania...*

*Skutočnosť, že súd v konaní previedol viacero dielčích úkonov a vyhlásil rozsudok nič nemení na tom, že môj zámer - odstrániť rozsudkom stav právnej a faktickej neistoty, v ktorom sa ako navrhovateľka nachádzam - nebol naplnený. Pritom niektoré z prevedených úkonov neboli vôbec efektívne, nevedli k naplneniu cieľu občianskeho súdneho konania, dôsledkom čoho je skutočnosť, že ani po vyše desiatich rokoch konania vec nie je právoplatne skončená, pričom v dohľadnej dobe nie je reálna nádej na jej včasné ukončenie.“*

Podľa sťažovateľky jej právna vec nie je natoľko skutkovo ani právne zložitá, aby ospravedlňovala doterajšiu dĺžku konania, ktoré trvá viac ako 10 rokov, pričom sama

nijakým spôsobom neprispela ku vzniku priet'ahov. Naopak, podľa svojich tvrdení sa sťažovateľka v priebehu konania snažila urýchliť priebeh konania opakovanými žiadosťami o nariadenie termínu pojednávania a využila tiež možnosť podať sťažnosť predsedovi okresného súdu proti porušovaniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

*„1. Základné právo K. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998 porušené bolo.*

*2. Okresnému súdu Trnava sa v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 232/1998 prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.*

*3. K. Š. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- EUR (slovom štyritisíc eur), ktoré sumy je povinný vyplatiť jej Okresný súd Trnava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

*4. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť K. Š. trovy jej právneho zastúpenia vo výške, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení tohto nálezu, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. R. C... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“*

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 120/09-8 z 9. apríla 2009 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení č. 1 SprV 241/2009 z 23. apríla 2009, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 30. apríla 2009, uviedol chronologický prehľad úkonov okresného súdu a účastníkov konania a poukázal na opakovanú zmenu osoby zákonného sudcu v priebehu konania, ako aj na problémy s doručovaním písomností jednotlivým účastníkom konania, avšak nijaké meritórne stanovisko k sťažnosti nezaujal a ani nenamietal žiadnu zo skutočností uvedených v sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku zo 7. mája 2009, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu z 23. apríla 2009, uviedol:

*„Vo svojom vyjadrení Okresný súd Trnava iba rekapituluje priebeh súdneho konania so zameraním na úkony uskutočnené súdom v poslednom období. Z obsahu tohto vyjadrenia však nevyplýva, že by okresný súd spochybňoval moje tvrdenia o existencii prietáhov v konaní a nevyvracia argumenty uvedené v mojej sťažnosti. Zdôraznením ťažkostí súdu s doručovaním písomností zrejme chce ospravedlniť zdĺhavosť konania od posledného pojednávania. I keď je pravda, že neúspešným doručovaním súdnych písomností jednotlivým účastníkom konania sa konanie môže predĺžiť, nemožno z tohto dôvodu vylúčiť existenciu prietáhov v konaní zo strany súdu, nakoľko súd má využitím všetkých svojich zákonných možností zabezpečiť efektívny priebeh konania; týmto argumentom naviac vôbec nemožno ospravedlniť skutočnosť, že súd vec nerozhodol v primeranej lehote.*

*Súd ďalej poukazuje na viacnásobnú zmenu zákonného sudcu vo veci, čím tiež nepriamo naznačuje príčiny prispievajúce k dĺžke trvania. Tento argument nie je vôbec akceptovateľný, a to i s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, v zmysle ktorej personálne problémy súdu či častá zmena zákonného sudcu síce môžu podstatnou mierou prispievať k vzniku prietáhov v súdnom konaní, avšak vzhľadom na objektívnu povahu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nezbavujú súd zodpovednosti za ich vznik (napr. III. ÚS 14/00, II. ÚS 286/07).“*

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola

rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatoval, že predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha určenia, že ňou označené nehnuteľnosti patria do dedičstva. Okrem sťažovateľky vystupujú ako žalobcovia v konaní ďalší 16 účastníci – fyzické osoby, ktorí sú taktiež dedičmi. Na strane žalovaných sú dva subjekty [okrem žalovaného 1 aj I., s. r. o. (ďalej len „žalovaná 2“), podľa uznesenia okresného súdu č. k. 12 C 232/1998-166 zo 7. novembra 2006]. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu na vec sa vzťahujúcej spisovej dokumentácie a doterajšieho priebehu konania konštatoval, že tak po skutkovej, ako aj po právnej stránke ide o zložitú právnu vec. V súvislosti s týmto záverom ústavný súd vzal do úvahy, že po právnej stránke musel okresný súd v namietanom konaní aplikovať jednak obyčajové právo, ako aj ustanovenia Stredného občianskeho zákonníka, ktorý obsahoval inštitút vydržania, a tiež Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb. (účinnom od 1. januára 1983), prostredníctvom ktorého bol opäť zavedený do nášho právneho poriadku inštitút vydržania, a skúmať aj splnenie podmienok samotného vydržania. Zo skutkového hľadiska ústavný súd svoj záver o zložitosti veci vyvodil jednak zo skutočnosti, že v namietanom konaní okrem

sťažovateľky vystupujú ďalší účastníci, ktorým treba doručovať všetky písomnosti týkajúce sa konania, ako aj z toho, že v priebehu konania bol na majetok žalovaného 1 vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho od 23. júna 2007 došlo aj k rozšíreniu okruhu žalovaných o ďalšieho účastníka konania.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľky v predmetnom konaní pred okresným súdom čiastočne ovplyvnilo jeho dĺžku tým, že sťažovateľka pri podaní žaloby neoznačila ako účastníkov konania všetkých dedičov, a teda nedostatočne vymedzila okruh účastníkov konania. Preto sťažovateľke možno pričítať čiastočný podiel na stave, v akom sa vec v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 232/1998 ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala okresnému súdu 17. novembra 1998 žalobu proti žalovanému 1 o určenie, že ňou označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po jej právnych predchodcoch. Vec je okresným súdom vedená pod sp. zn. 12 C 232/1998.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že v období od 17. novembra 1998 do 15. októbra 2002, keď právny zástupca sťažovateľky rozšíril okruh účastníkov konania o ďalších dedičov, mala žaloba sťažovateľky zásadné nedostatky spočívajúce v nesprávne vymedzenom okruhu účastníkov konania. V zmysle ustálenej judikatúry všeobecných súdov v konaniach, ktorých predmetom je určenie, že vec patrí do dedičstva, musia byť účastníkmi konania všetci do úvahy prichádzajúci dedičia. K odstráneniu uvedeného nedostatku žaloby, a teda rozšíreniu okruhu účastníkov konania došlo až na základe upozornenia Krajského

súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) obsiahnutého v jeho zrušujúcom uznesení z 23. novembra 2001 (s. 3, druhý odsek uznesenia krajského súdu č. k. 9 Co 304/01-74 z 23. novembra 2001) a následným podaním právneho zástupcu sťažovateľky z 15. októbra 2002, ako aj na neho nadväzujúcim uznesením okresného súdu č. k. 12 C 232/98-103 z 5. februára 2003, ktorým okresný súd pribral do konania na strane žalobcov sťažovateľkou označených dedičov. Žalobcovia 2 až 18 boli označeným uznesením okresného súdu pribratí do konania ako žalobcovia. Neodstránenie nedostatku žaloby v období od 17. novembra 1998 do 5. februára 2003 je vzhľadom na uvedené potrebné z veľkej miery pričítať na ťarchu sťažovateľky.

Následne okresný súd vo veci konal do 10. júna 2003, keď nariadil termín pojednávania na 25. september 2003. Pokynom zo 16. septembra 2003 zákonná sudkyňa uložila kancelárii oznámiť účastníkom konania, že termín pojednávania nariadený na 25. september 2003 sa ruší, avšak dôvod zrušenia pojednávania zo spisu nevyplýva. Bez dôvodné zrušenie pojednávania okresným súdom treba vyhodnotiť ako neefektívnu činnosť okresného súdu. Následne bol okresný súd nečinný až do 14. septembra 2004, keď nariadil termín pojednávania na 20. október 2004. Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil v čase od 5. septembra 2005, keď zákonná sudkyňa uložila súdnej kancelárii urobiť dopyt na Správu katastra Trnava a na Poľnohospodárske družstvo D., do 8. marca 2006, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. máj 2006 a zároveň opätovne dal pokyn urobiť dopyt na Správu katastra Trnava a na Poľnohospodárske družstvo D.

Podaním doručeným okresnému súdu 24. mája 2006 právny zástupca sťažovateľky požiadal o pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného a zmenu žalobného návrhu, keďže došlo k predaju jednej zo sťažovateľkou označených nehnuteľností. O pripustení rozšírenia okruhu žalovaných rozhodol okresný súd uznesením č. k. 12 C 232/1998-166 zo 7. novembra 2006, ktorým pripustil do konania žalovanú 2. Po zistení, že na majetok žalovaného 1 bol uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 K 11/2007-103 z 18. júna 2007 vyhlásený konkurz, pričom účinky vyhlásenia konkurzu nastali 23. júna 2007, okresný súd uznesením č. k. 12 C 232/1998-191 z 2. októbra 2007 prerušil konanie v dôsledku vyhlásenia konkurzu na žalovaného 1.

Sťažovateľka, ako aj ďalší žalobcovia podali proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania 22. októbra 2007 odvolanie. Okresný súd následne doručoval odvolanie sťažovateľky a ďalších žalobcov na vyjadrenie ostatným účastníkom konania. V dôsledku problémov s doručením odvolania žalobkyni B. F. okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o prerušení konania až 2. júla 2008.

Uznesením krajského súdu č. k. 9 CoD 45/2008-253 z 30. januára 2009 bolo napadnuté uznesenie okresného súdu o prerušení konania vo vzťahu k žalovanej 2 zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie. Krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že vyhlásenie konkurzu na majetok žalovaného 1 bolo dôvodom na prerušenia konania, avšak len vo vzťahu k žalovanému 1, a preto súd prvého stupňa mohol ďalej pokračovať v konaní o nároku žalobcov voči žalovanej 2. Krajský súd vrátil spis okresnému súdu 11. februára 2009. Obdobie od 2. októbra 2007 (vydanie uznesenia o prerušení konania) do 11. februára 2009 (vrátenie spisu okresnému súdu) ústavný súd označil ako obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu, pretože k prerušeniu konania vo vzťahu k žalovanej 2 došlo v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu z 30. januára 2009 v rozpore so zákonom.

Zo spisu ústavný súd zistil, že v právnej veci sťažovateľky rozhodovalo v doterajšom priebehu konania šesť zákonných sudkýň. V tejto súvislosti ústavný súd s poukazom na svoju doterajšiu judikatúru poznamenal, že opakovaná zmena zákonného sudcu, ku ktorej v konaní v právnej veci sťažovateľky došlo 5-krát, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Sumarizujúc svoje zistenia ústavný súd konštatoval, že v doterajšom priebehu namietaného konania došlo k viacerým obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (najmä od 11. júna 2003 do 14. septembra 2004, od 6. septembra 2005 do 8. marca 2006), ako aj jeho neefektívnej činnosti. Zároveň hodnotiac doterajšiu dĺžku namietaného konania ústavný súd konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, aby

sťažovateľka musela čakať na právoplatné meritórne rozhodnutie všeobecného súdu viac ako 10 rokov (m. m. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto rozhodnutia). V tejto súvislosti ústavný súd vzal na vedomie, že podaním doručeným okresnému súdu 29. novembra 2007 sťažovateľka spolu so žalobcami 2 až 5 podala návrh na zmenu účastníka konania, keďže v priebehu konania došlo k zmene vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve žalovaného 1. Novým vlastníkom sa stala Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom. Vlastnícke právo Slovenskej republiky bolo zapísané na základe žiadosti o zápis z 11. apríla 2007. O pripustení zmeny na strane žalovaného 1 okresný súd dosiaľ nerozhodol. Konanie je zatiaľ vo vzťahu k žalovanému 1 prerušené v dôsledku vyhlásenia konkurzu na jeho majetok, pričom vlastníkom sporných nehnuteľností sú v súčasnosti Slovenská republika a žalovaná 2.

### III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k jeho porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie jeho porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania príslušného základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, poukazujúc najmä na to, že *„Stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzam preto, že konajúci súd o mojom návrhu dodnes nerozhodol, trvá, ako som už spomínala, viac ako 10 rokov. Tento stav je pre mňa frustrujúci najmä s prihliadnutím na moju osobnú situáciu. Svojím návrhom som sa pokúšala usporiadať majetkové vzťahy po mojich nebohých rodičoch, pričom vzhľadom na môj vek 74 rokov a nepriaznivý zdravotný stav je pre mňa každé ďalšie predĺžovanie konania neakceptovateľné a hrozí, že sa konečného rozhodnutia ani nedočkám.“*

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania a dĺžku obdobia, v ktorom došlo k neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu na jednej strane, a správanie sťažovateľky ako účastníčky konania a právnu a faktickú zložitost' prerokovávanej veci, ktorá je predmetom namietaného konania na druhej strane, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 3 000 € (90 378 Sk) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu [§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto

rozhodnutia)].

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom JUDr. R. C. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 20 950 Sk (695,41 €), keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2009. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a podanie vyjadrenia zo 7. mája 2009) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 115,90 €, t. j. spolu 347,70 €, zvýšenú o 19 % DPH (osvedčenie o registrácii pre DPH z 21. decembra 2007) v sume 66,06 €, čo spolu s režijným paušalom trikrát 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje úhradu trov konania v sume 434,61 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2009